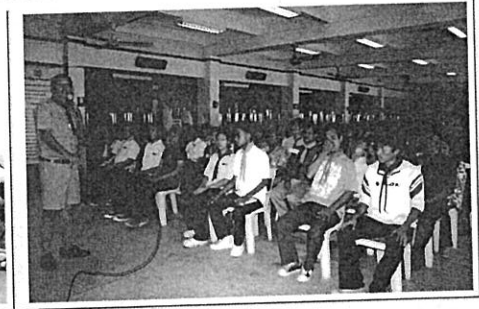

การฝึกอบรมให้เป็นลูกเสือชาวบ้าน

การฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านเป็นการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนรูปแบบหนึ่ง ที่ทำให้ประชาชนได้มีความรู้ รู้จักแก้ไขปัญหา รู้หลักในการดำเนินชีวิตอย่างประหยัด คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมสำคัญกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม อีกทั้งยังเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับท้องถิ่นและประเทศชาติ เพราะเป็นการฝึกอบรมคนด้วยการปฏิบัติตนเองซึ่งผู้ที่ไม่ว่าหนังสือก็สามารถเรียนได้ เป็นการฝึกประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานกิจกรรมลูกเสือชาวบ้านจะเป็นศูนย์รวมอุดมการณ์ของมวลชนที่ไม่มีการแบ่งชั้นยศ วรรณะ บรรดาศักดิ์ เพศ ฐานะ เชื้อชาติหรือศาสนา สามารถเป็นมิตรกันได้ในระบบลูกเสือ วิธีการทางลูกเสือจะเป็นวิธีการที่สร้างคนให้มีระเบียบวินัย รู้จักหน้าที่ มีความรับผิดชอบ รู้จักประหยัด มีอุดมคติด้วยการปฏิบัติจริง อีกทั้งมีการปรึกษาหารือกัน ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มในขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้น กิจกรรมฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านมุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้ และสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับไปพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติได้ มีจิตใจเปี่ยมล้นไปด้วยเมตตา มีความเสียสละ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะลูกเสือชาวบ้านเป็นผู้ที่รักษาเกียรติ มีความเชื่อถือได้ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ยึดมั่นในกฎธรรมเนียบประเพณีวัฒนธรรมของชาติ สร้างความเป็นมิตรกับทุกคน มีจิตใจเมตตากรุณา และมีอุดมการณ์ที่ชัดเจน

การฝึกอบรมจะดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง ๔ คืน ๕ วัน สถานที่ฝึกอบรมจะเป็น วัด, โรงเรียน หรือสถานที่ราชการที่เหมาะสม เช่น ศาลาประชาคม วิทยากร ผู้เข้าฝึกอบรมจะกินอยู่ด้วยกัน ณ สถานที่ฝึกอบรมร่วมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยตลอดเวลา

ผู้เข้ารับการอบรมลูกเสือชาวบ้านในปัจจุบัน รุ่นหนึ่งประมาณ ๑๐๐-๑๕๐ คน วันแรกจะมีการแข่งขันหมู่ มี ๘ หมู่ แต่ละหมู่จะมีสมาชิก ๑๕-๒๐ คน จำนวนคนจะบังคับให้หมู่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และหมู่จะมีความสำคัญมากกว่าบุคคลแต่ละคน ทุกคนจะได้รับแจกผ้าผูกคอตามสีที่ได้กำหนด และธงประจำหมู่สี จะต้องนำธงไปด้วยไม่ว่าหมู่สีจะไปไหน สมาชิกแต่ละหมู่สีจะนอนมากที่สุด ๔ ชั่วโมง ทุกหมู่สีต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน (ตามหลัก ๔ ร่วม) ตลอดการฝึกอบรม

หลังจากนั้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องผ่านพิธีลอดซุ้มเสือ เป็นพิธีการต้อนรับจากคณะวิทยากร โดยให้ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละหมู่สีกล่าวต่อหน้าธงชาติว่าข้าจะปฏิบัติตามกฎของค่ายนี้ แล้วให้ลอดเข้าไปปากเสือจำลองกำลังอ้าปาก เห็นเขี้ยว ซึ่งระยะทางประมาณ ๑๐-๑๕ ฟุต จะมีต้นไม้ กิ่งไม้ล้อมอยู่ เพื่อสร้างความตื่นเต้น ขณะเดียวกันวิทยากรจะร้องเพลงเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และคอยหาเบี่ยงทางหางเสือเป็นการต้อนรับ

การฝึกลูกเสือชาวบ้านเป็นการสอนที่ไม่ได้บังคับ ต้องใช้จิตวิทยาผู้ใหญ่ เพราะผู้เข้าฝึกอบรมแตกต่างกัน ทั้งวัยวุฒิ คุณวุฒิ ฐานะทางสังคม พื้นฐานทางจิตวิทยาต้องโน้มน้าวให้ยอมทำตามคำสั่งวิทยากรกำหนดไว้ โดยยึดธงให้มีจินตนาการ ว่าตนเองอายุ ๔-๑๑ ขวบ เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีบทบาทคล้ายคลึงกัน การเชื่อฟังคำสั่ง การใช้กฎระเบียบวินัยในการฝึกจะเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เมื่อผู้เข้ารับการอบรมเข้าที่พักแต่ละหมู่สีจะวิทยากรทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาหรือเป็นที่เลียงหมู่สีละ ๒ คน แนะนำให้มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมของที่พัก จัดท่าเสาธง ชุ่มประตู่ จัดทำที่วางรองเท้า เครื่องครัว และสิ่งอื่นๆ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะประชุมแบ่งหน้าที่กันทำงานตามที่แต่ละคนถนัด งานที่ผู้เข้ารับการอบรมทำขึ้นจะได้รับการตรวจสอบอย่างพิถีพิถันจากคณะวิทยากร ซึ่งจะให้คะแนนตามคุณภาพผลงาน

การฝึกอบรมดำเนินการไปตามตารางการฝึกอบรมที่กำหนดไว้ อาทิ เรื่องเป้าหมายอุดมการณ์ พระบรมราชโองการ คำปฏิญาณ กฎของลูกเสือ เรื่องประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ไทย เรื่องเงื่อนต่างๆ เรื่องการปฐมพยาบาล การสภรณ์ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โครงการตามพระราชดำริ เป็นต้น วิธีการฝึกอบรมแบ่งเป็นฐาน ใช้เกม เพลง เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเป็นการจูงใจให้อยู่ร่วมกัน ตลอด ๔ คืน ๕ วัน เพลงที่นำมาใช้ในการฝึกอบรมจะคัดเลือกเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเป็นการจูงใจให้อยู่ร่วมกัน ตลอด ๔ คืน ๕ วัน เพลงที่นำมาใช้ในการฝึกอบรมจะคัดเลือกเพลงที่มีความหมาย ให้ขบคิด ปลุกใจให้รักชาติ เกิดความรักสามัคคี เช่น เพลงต้นเถิดไทย วันนี้เรามีความสุข ยิ้มอย่าเกียจคร้าน ต้นตระกูลไทย เพลงแหลมทอง เป็นต้น (คาบตำรวจ ปรีชา ภิรมย์รักษ์: สัมภาษณ์ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔)

กิจกรรมการชุมนุมรอบกองไฟ ถือเป็นบทเรียนที่ต้องปฏิบัติในเวลากลางคืนของการฝึกอบรมลูกเสือทุกประเภท เป็นวิชาภาคบังคับ ที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน การชุมนุมรอบกองไฟ CAMP FIRE เรียกในภาษาไทยว่า การเล่น หรือการแสดงรอบกองไฟ จริงๆ แล้วเป็นส่วนหนึ่งของการชุมนุมรอบกองไฟเท่านั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สนุกสนานเพลิดเพลินคิดถึงบ้าน ได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ กล้าแสดงออกเป็นการส่งเสริมความรักความสามัคคีในหมู่คณะ นอกจากนี้ การชุมนุมรอบกองไฟ เป็นเสมือนการสรุปบทเรียน เป็นการประเมินผล การฝึกอบรมที่ผู้ถูกประเมินไม่รู้ตัว และเป็นการทดสอบความสามัคคีของลูกเสือระบบหมู่ การเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรม และยังเป็นที่ตั้งใจได้อย่างหนึ่งว่า การฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านรุ่นนั้นๆ ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว

เรื่องที่น่ามาแสดงในการชุมนุมรอบกองไฟส่วนใหญ่ จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรักชาติ ความกตัญญูคุณความดี ขนบธรรมเนียมประเพณี ประวัติศาสตร์ชาติไทย ยกย่องวีรบุรุษ วีรสตรี ศิลปะการแสดง การละเล่นของท้องถิ่น เป็นต้น แต่ก็มีข้อห้ามนำมาแสดง คือ เรื่องล้อเลียนศาสนา เรื่องไร้สาระ ลามกอนาจาร หรือเสียดสีบุคคล เป็นต้น

การจัดที่นั่งรอบกองไฟจะจัดเป็นรูปวงกลม หรือแบบครึ่งวงกลมก็ได้ ให้กองไฟอยู่ตรงกลาง มีที่นั่งพิเศษสำหรับประธาน และแขกผู้รับเชิญ ตั้งอยู่ทิศทางเหนือลม มีโต๊ะวางพุ่มดอกไม้ไว้ตรงหน้า ส่วนลูกเสือให้นั่งตามหมู่ที่ที่กำหนดไว้ การจัดกองไฟ จะก่อด้วยไม้จริง รูปประมัต คอกหมู หรือแบบผสมก็ได้ จะใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าแทนก็ได้ ปัจจุบันไม่หายากควรละเว้นการก่อไฟด้วยไม้จริง เพื่ออนุรักษ์ป่าไม้และสิ่งแวดล้อม

การชุมนุมรอบกองไฟ คณะวิทยากรจะต้องประชุม ปรึกษาหารือกันแบ่งมอบงานว่ามีกิจกรรมอะไรบ้าง หมายเหตุ ทำหน้าที่บริการ ใครจะเป็นพิธีกร ผู้ทำหน้าที่พิธีกรควรเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการชุมนุมรอบกองไฟ ดีพอสมควร รอบรู้และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ ควบคุมและดำเนินการได้ถูกต้อง ให้ผู้เข้าร่วมการชุมนุมสนุกสนาน เลือกเพลงที่นำมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม และรักษาเวลาโดยเคร่งครัด (สุภาพ ภิรมย์รักษ์: สัมภาษณ์ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔)

พลตำรวจโท สมศักดิ์ บุณยสุวรรณ (สัมภาษณ์: ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔) เล่าว่า "ในการชุมนุมรอบกองไฟ มักจะมีเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้น ดังเช่น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ผมรับราชการอยู่ที่กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน เขต ๔ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช การฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านที่อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีเหตุการณ์ประหลาดเกิดขึ้นกับลูกเสือชาวบ้าน วันนั้นเป็นวันสุดท้ายมีกิจกรรมรอบกองไฟ นายดวงแก้ว เจริญทรัพย์ นายอำเภอชะอวด เป็นประธานในพิธีรอบกองไฟเมื่อประธานกล่าวเปิดพิธี แล้วมีลูกเสือชาวบ้านชายอายุประมาณ ๒๐ ปี เป็นลมล้มลง จึงช่วยกันหามออกไปจากวงรอบกองไฟ อาการของผู้ชายคนนั้นเหมือนถูกผีเข้าสิง พูดภาษากลาง (ทั้งๆ ที่ปกติพูดภาษาท้องถิ่นภาคใต้) ข้าใจมากที่พวกเจ้ามาฝึกลูกเสือมันเป็นเรื่องที่อยู่ในชีวิตจิตใจของข้า ผมจึงถามว่า ท่านเป็นใคร...ไม่ตอบ แต่พูดต่อไปว่า... ข้ารู้การฝึกลูกเสือที่ไหน ข้าจะไป แต่พวกเจ้าไม่เคยบอกข้า ขณะพูดมือทั้งสองข้างจะกุมอยู่ที่ท้องมีอาการเจ็บปวดตลอดเวลา อยู่ยาวนานไม่ได้ วันหลังมีการฝึกอบรม ลูกเสือ บอกให้ข้ารู้ด้วย

นายอำเภอดวงแก้ว ทรัพย์เจริญ ก็มลงกราบและพูดว่าจะเป็นใครไปไม่ได้ ต้องเป็นล้นเกล้ารัชกาลที่ ๖ แน่แน่นอน ลูกเสือชาวบ้านคนนั้นรู้สึกตัว ผมจึงถามว่าเกิดอะไรขึ้นชายคนนั้นเล่าว่า...ตอนทำพิธีเปิดการชุมนุมรอบกองไฟเมื่อประธานขึ้นมือไปที่กองไฟเขาเห็นผู้ชายคนหนึ่งเดินออกมาจากกองไฟ ทุ่งผ้าโจงกระเบน ใส่เสื้อแขนยาว มีหมวกด้วย เดินมายืนมือให้ลูกเสือชาวบ้านจับมือ แต่ไม่มีใครยื่นมือให้จับเขาจึง ยืนมือไปจับมือผู้ชายคนนั้นแล้วไม่รู้สีกตัวอีกเลย

ผมนำเหตุการณ์วันนั้นมาวิเคราะห์พูดคุยกับคณะวิทยากรว่า ผู้ชายคนนั้นสร้างเรื่องขึ้นหรือเปล่า ความรู้จบประเภท ๔ เรื่องที่เขาพูดตรงกับประวัติรัชกาลที่ ๖ พระองค์ทรงสิ้นพระชนม์ด้วยโรคเกี่ยวกับท้อง หลังจากเหตุการณ์วันนั้น ก่อนทำพิธีการชุมนุมรอบกองไฟทุกครั้ง ผมจะให้วิทยากรอัญเชิญพระรูปรัชกาลที่ ๖ และกล่าวอัญเชิญดวงพระวิญญาณ... ขออัญเชิญดวงพระวิญญาณรัชกาลที่ ๖ มาปกป้องรักษาการชุมนุมรอบกองไฟลูกเสือชาวบ้านของคืนนี้ สิ่งใดที่ตีขอให้รุ่งโรจน์เปรียบเสมือนแสงไฟ สิ่งที่ไม่ดีขอให้มอดไหม้เป็นเถ้าธุลีไป

อีกเรื่องหนึ่ง เกิดขึ้นที่อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เช่นเดียวกัน การฝึกลูกเสือชาวบ้านรุ่นนี้อยู่ในตลาคอำเภอชะอวด หลังจากปิดการฝึกอบรมเรียบร้อยแล้วปรากฏว่ามีลูกเสือชายคนหนึ่ง อายุประมาณ ๖๐ กว่าปี มีอาการเหมือนคนเสียสติ พบเจอใครก็บอกให้ไปอบรมลูกเสือชาวบ้าน เป็นมากถึงขั้นโบกรถโดยสารให้หยุด แล้วบอกเชิญชวนให้ผู้โดยสารไปฝึกลูกเสือชาวบ้าน ลูกชายของลูกเสือคนนั้นทำงานเป็นผู้จัดการธนาคารออมสินสาขาอำเภอชะอวด รู้สึกอับอายและโกรธว่าเพราะการฝึกลูกเสือชาวบ้านทำให้พ่อของตนเครียดจนเสียสติ (เป็นบ้า) ญาติฯ พาไปรักษาโรงพยาบาลประสาทก็ไม่หาย หมอตรวจสุขภาพแข็งแรงปกติทุกอย่าง

วันหนึ่งมีคนมาแนะนำให้พาไปพบหมอไสยศาสตร์ หมอบอกว่าคอนไปฝึกลูกเสือชาวบ้าน "ผู้ชายคนนี้เป็นผลของสูงขณะฝึก วิธีแก้ต้องให้คนที่มีตำแหน่งใหญ่ที่สุดในการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านรุ่นนั้นมาแก้บนแล้วจะหายเป็นปกติ ลูกชายของลูกเสือชาวบ้านคนนั้นจึงเดินทางจากอำเภอชะอวดไปพบผมที่ทำงาน กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๔ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพราะการฝึกภูนั้น ผมเป็นผู้อำนวยการฝึก ถือว่าเป็นตำแหน่งที่ใหญ่ที่สุดขอให้ผมเป็นผู้ไปแก้บนให้ ผมรับปากแล้วกลับมาอนคิดทั้งคืนว่าจะทำอย่างไร.. เข้าขึ้นผมนำพระรูปล้นเกล้า รัชกาลที่ ๖ ขึ้นรถไฟไปอำเภอชะอวด ในสมัยนั้นการเดินทางไปอำเภอชะอวดทางรถยนต์ไม่ปลอดภัย ยังมีการก่อการร้าย ถนนหนทางไม่สะดวกเหมือนปัจจุบัน

ไปถึงบ้านลูกเสือชาวบ้านคนนั้น ผมนำพระรูปรัชกาลที่ ๖ ตั้งโต๊ะ มีดอกไม้ ธูปเทียน กล่าวอัญเชิญ
พระวิญญาน ขอพระราชทานอภัยโทษหากได้ล่วงละเมิดด้วยประการใดก็ตาม...จากนั้นผมเดินทางกลับอำเภอทุ่ง
ตอนเย็นวันนั้นลูกชายของลูกเสือชาวบ้าน โทรศัพทบอกผมว่า พ่อหายเป็นปกติแล้ว...

หลังจากนั้นไม่นานผมไปทำงานที่อำเภอชะวอดอีก ผมจึงไปเยี่ยมและสอบถามว่า... ตอนฝึกอบรมลูก
ชาวบ้าน ลุงไปทำอะไรหรือ..ลูกเสือชาวบ้านคนนั้นเล่าว่า... "ในคืนที่มีการชุมนุมรอบกองไฟ เมื่อประธานในพิธีกล่าว
อัญเชิญดวงพระวิญญาน พระมหาธีรราชเจ้า รัชกาลที่ ๖ มาคุ้มครองให้การชุมนุมรอบกองไฟ...ในคืนนี้ ผมเป็น
คนที่ไม่เชื่อเรื่องผีเรื่องวิญญาน ผมจึงพูดว่าไอ้พวกนี้มันจะบ้า รัชกาลที่ ๖ ตายไปตั้งนานแล้ว ยังจะไปอัญเชิญ
เรื่องนี้ผมกลายเป็นหมอผีไปโดยปริยาย..."

วิทยาการลูกเสือชาวบ้านผู้มีประสบการณ์เรื่องการชุมนุมรอบกองไฟในการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน
อีกท่านหนึ่ง เล่าว่า... "ข้าพเจ้ามีโอกาสไปเป็นวิทยากรเกือบทุกภาคในประเทศไทย เช่น ภาคเหนือที่ เชียงใหม่ พิษณุโลก
ภาคใต้ที่ ยะหริ่ง ปัตตานี ภาคตะวันตกที่ สุพรรณบุรี เพชรบุรี ภาคตะวันออกที่ ชลบุรี จันทบุรี ระยอง ปราจีนบุรี
และทุกเขตในกรุงเทพฯ การแสดงรอบกองไฟนี้ เราถือว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่ง ก่อนที่จะเปิดการประชุม
รอบกองไฟ จะต้องจุดธูปเทียน ถวายลั่นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๖ คณะวิทยากรจะร่วมกันร้องเพลง วชิราวุธ และ
ลูกเสือธีรราช ถวายพระองค์ท่านทุกครั้ง บ่อยครั้งจะมีสุนัขเข้ามาบริเวณรอบกองไฟ เป็นที่เชื่อกันในหมู่วิทยากรว่า
พระองค์ทรงรับทราบแล้วว่าการชุมนุมรอบกองไฟของลูกเสือ ประสบการณ์นี้จะเป็นที่เล่าขานต่อๆ กันมา การชุมนุม
รอบกองไฟในคืนนั้นก็ผ่านไปด้วยดี" (บุปผา เกิดคุ้ม: สัมภาษณ์ ๕ มกราคม ๒๕๕๔)

วชิราวุธ

วชิราวุธ พระมงกุฎเกล้า เจ้าประชา
พวกเราลูกเสือเชื้อชาติไทย ก่อกำเนิดลูกเสือมา ข้า เลื่อมใส
ลูกเสือรำลึก นึกพระคุณ เทอดบูชา เทิดเกียรติพระองค์ไว้ด้วยภักดี
มาเกิดลูกเสือ สร้างความดี ปฏิญญารักภักดิ์ริย ชาติ ศาสน์ศรี
เพื่อศักดิ์ศรีลูกเสือไทย ตั้งใจปอง

ลูกเสือธีรราช

เหล่าลูกเสือของธีรราช ทะนงองอาจสืบทอดเชื้อพงษ์พันธ์
สมัครสมานโดยมีสามัคคีมั่น พวกเราจะรักร่วมกันจะผูกสัมพันธ์ตลอดกาล
มีจรรยาภักษาชื่อ สร้างเกียรติระบือเลื่องลือต่อไปช้านาน
รำเริงแจ่มใสใใจรักให้ยืนนาน พวกเราล้วนชื่นบานเพราะกิจการลูกเสือไทย

skip!

การปรับโครงสร้างงานลูกเสือชาวบ้าน

เมื่อกิจการลูกเสือชาวบ้านได้ดำเนินมาระยะหนึ่งแล้ว คณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติได้พิจารณาเห็นว่า
กิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นประโยชน์แก่บ้านเมือง และการพัฒนาชุมชน เพราะกิจการลูกเสือชาวบ้านดำเนินการเผย
ให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในหมู่ประชาชน นอกจากนั้น ยังเป็นการช่วย
พัฒนาสังคมโดยทั่วไป โดยระบบหมู่ลูกเสือ จึงได้ตกลงรับกิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นส่วนหนึ่งของคณะลูกเสือแห่ง
ชาติ เมื่อ ๕ กรกฎาคม ๒๕๑๖ และ ฯพณฯ นายอภัย จันทวิมล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นประธาน
คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ได้ตราข้อบังคับฉบับที่ ๖ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๑๖ ให้ผู้อำนวยการลูกเสือ
จังหวัดเป็นผู้ว่าการลูกเสือชาวบ้านโดยตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๑๗ คณะกรรมการลูกเสือชาวบ้านแห่งชาติ ได้ตรา
ข้อบังคับลูกเสือแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๑๗ ว่าด้วยวัตถุประสงค์ หลักสูตร เครื่องแบบ วัสดุบัตร
บัตรประจำตัว และธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน ปรากฏว่าในปี ๒๕๑๘ ได้มีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านครบทุก
จังหวัด และยังมีฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๑๗ ตำรวจตระเวนชายแดนได้ริเริ่มก่อตั้งกิจการลูกเสือชาวบ้าน
เป็นการเร่งด่วน เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของบ้านเมือง ดังนั้นในการบริหารงานต้องอาศัยกำลังพล งบประมาณ
และโครงสร้างการจัดองค์กร ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเป็นหลัก จึงได้รับความร่วมมือเจริญก้าวหน้า
การสนองพระราชดำริให้ดำเนินไปตามพระบรมราโชบาย เพื่อให้เกิดศูนย์รวมหรือเอกภาพในการบริหารจัดการ
พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีได้ลงนามในคำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรี ที่ สร ๗๕/๒๕๒๑
ลงวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๒๑ ให้มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์ มีสำนักงาน
อยู่ในกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของลูกเสือชาวบ้านทั่วทั้งราชอาณาจักรในด้าน
การอำนวยความสะดวก, การประสานงาน, การฝึกอบรม การทะเบียนและการสนับสนุนกิจการลูกเสือชาวบ้าน ขึ้นตรง
ต่อลูกเสือแห่งชาติโดยมี คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติเป็นที่ปรึกษาและกำกับดูแล มอบหมายให้
พลตำรวจตรี เจริญฤทธิ์ จำรัสโรมรัน เป็นผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านท่านแรก ต่อมา
ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านตามลำดับดังนี้ ท่านที่ ๒ คือ
พลตำรวจโท สมควร ทริกุล (ถึงแก่กรรมแล้ว) ท่านที่ ๓ พลตำรวจโท สาโรจน์ ปัญญา ท่านที่ ๔ พลตำรวจโท
สมศักดิ์ แขวงโสภา ท่านที่ ๕ พลตำรวจโท นิพนธ์ ศิริวงศ์ และท่านที่ ๖ พลตำรวจโท สมศักดิ์ แขวงโสภา
(ปัจจุบัน) ส่วนประกอบในการบริหารจัดการ ๒ ส่วน คือ ๑. คณะกรรมการบริหารกิจการลูกเสือชาวบ้าน ๒. คณะ
กรรมการที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน และมีการแบ่งการบริหารกิจการลูกเสือชาวบ้านออกเป็น ๖ ภาค
คือ ภาคเหนือ, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ภาคตะวันออก, ภาคตะวันตก, ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร ศูนย์ปฏิบัติ
การลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์ มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และพัฒนาหน่วยงานเป็นลำดับขณะนี้
มีอาคารสำนักงานเป็นสัดส่วนสวยงามเป็นที่ภาคภูมิใจของพี่น้องลูกเสือชาวบ้านเป็นอย่างยิ่ง

อาคารหลังเดิม

อาคารหลังใหม่

เพลงกำเนิดลูกเสือชาวบ้าน

ยังจำไม่เคยลืมเลือน	คำร้อง อูรา ยศอ่อน
ลูกเสือชาวบ้านของไทย	คอยเตือนตัวเองเอาไว้
ค่ายเสนาธิการยุทธอุดร	ท่านสมควรตั้งไว้ในไทยนานมา
ตชด. เป็นผู้นำพา	วิทยากรคือหน่วยศึกษา
(พูด) ๙ สิงหาคม ๒๕๑๔	นำเอาปัญหามาสร้างพลัง
รุ่นแรกบ้านเหล่ากอหก	ได้กำเนิดมีลูกเสือชาวบ้าน
เมืองเลยคือจังหวัดที่ว่า (ซ้ำ)	दानช่วยป่าวภัยตำบลแสงพา
ตั้งใจจริงลูกเสือชาวบ้านของไทย ๑๙ มีนาคมไซริ	ก่อกำเนิดมาเพื่อพัฒนาชาติไทย
ในหลวงทรงพระเมตตา	รับลูกเสือชาวบ้านนั้นเข้ามา
ในพระบรมราช	นุเคราะห์ของพระองค์
ลูกเสือช่วยเหลือสังคม	ชื่นชมนิยมทั่วไทย
อยู่กลางอยู่เหนือหรือใต้	อิสานก็คือคนไทย
จะทำอะไรก็คิดดูให้ดี	คิด คิดดูให้ดี (ซ้ำ)

ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน ตั้งแต่ ๑๔ เมษายน ๒๕๒๑ ถึง ปัจจุบัน

พลตำรวจโท เจริญฤทธิ์ จำรัสโรมรัน
๑๔ เมษายน ๒๕๒๑ ถึง ๖ มิถุนายน ๒๕๓๔

พลตำรวจโท สมควร ทริกุล
๖ มิถุนายน ๒๕๓๔ ถึง ๘ มีนาคม ๒๕๔๖

พลตำรวจโท สาโรจน์ ปัญญา
๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ ถึง ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙

พลตำรวจโท สมศักดิ์ แขวงโสภา
๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ถึง ๑ ตุลาคม ๒๕๕๑

พลตำรวจโท นิพนธ์ ศิริวงค์
๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ ถึง ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

พลตำรวจโท สมศักดิ์ แขวงโสภา
๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ถึง ปัจจุบัน

ประธานชมรมลูกเสือชาวบ้านภาค (ปัจจุบัน)

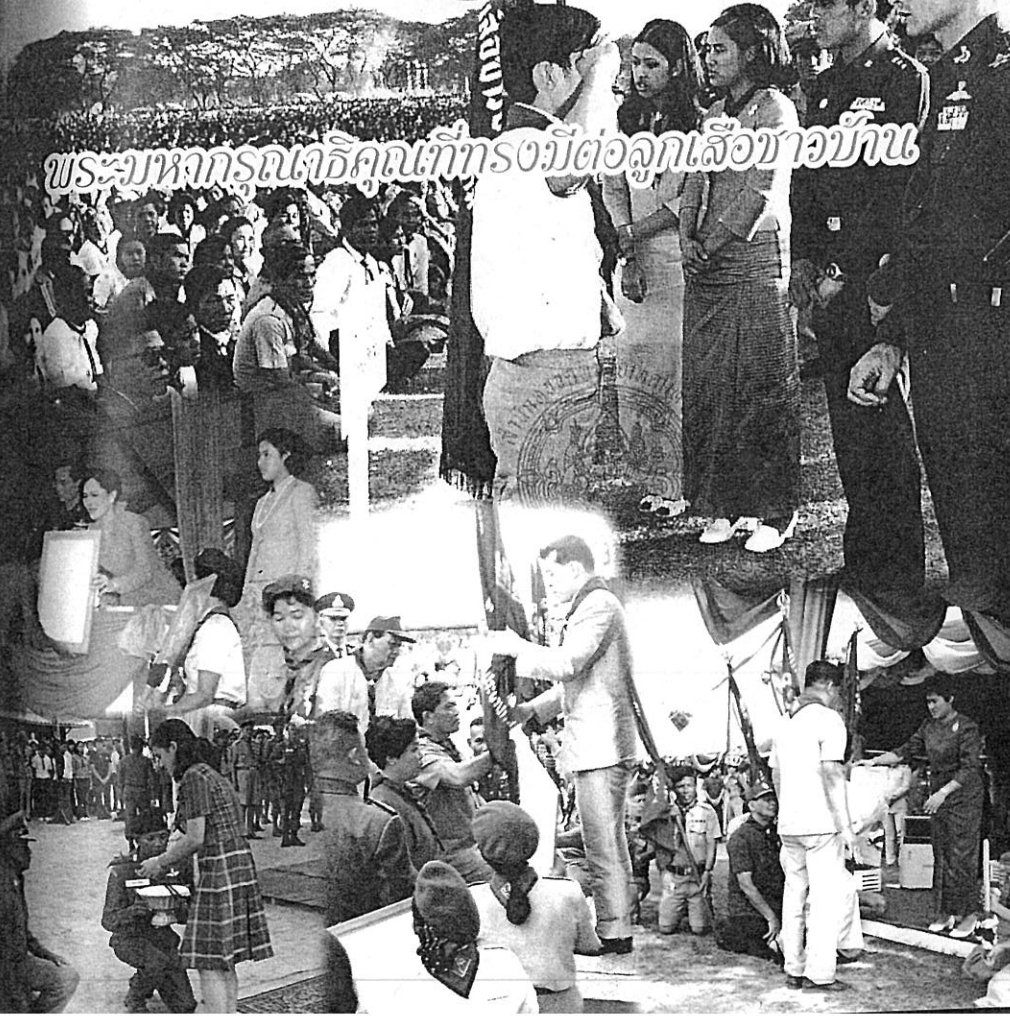

 นายปริญญา เหล่าวิชรวงศ์
 ประธานชมรมลูกเสือชาวบ้านภาคเหนือ

 นางวนิดา วรรณทวี
 ประธานชมรมลูกเสือชาวบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

 ดร.สมจิตร พิชรวิชัย - ศิริเสนา
 ประธานลูกเสือชาวบ้านภาคตะวันออก

 นายวิบูลย์ รุขชาติ
 ประธานชมรมลูกเสือชาวบ้านภาคตะวันตก

 ดร.ถาวร เรืองวรุณวัฒนา
 ประธานชมรมลูกเสือชาวบ้านภาคใต้

 คุณหญิงรังสิมา หวังหลี่
 ประธานชมรมลูกเสือชาวบ้านกรุงเทพมหานคร

พระมหากุณาธิคุณในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
ที่ทรงมีต่อลูกเสือชาวบ้าน : นิमितหมายมงคลสูงยิ่ง

สมเด็จพระย่า
ปรัชญาแห่งพระชนมชีพ

แบบบางแต่บึกบึนคือเมื่องบาท
แดนดงกันดารได้ปรีดา
พระเมตตาที่ไสวกลางสายพระเนตร
คือจารึกเรื่องราวอันอารี
ปรัชญาซึ่งหยาดอยู่จำเริญ
ให้ความรักความอาทรซอสรริน
กระแสแห่งพระกรุณาที่ปรากฏ
ว่าทวยคือทิพย์กระแสธาร
วิถีแห่งการให้ในชนมชีพ
ทรงบำเพ็ญเป็นอภิปรัชญา

ทุกภาพคือคำประกาศอยู่แกร่งกล้า
ทุกยาดราที่รอยบาทหยาดธูลี
ลบทวยของแผ่นดินทุกถิ่นที่
แห่ง “สมเด็จพระศรีนครินทร์”
คือหยาดเพ็ญแห่งการให้ไม่รู้สิ้น
จารึกในธรณีน้อยเนิ่นนาน
คือแบบบทแห่งความงามสะอ้าน
เต็มชีวิตจิตวิญญาณตลอดมา
คือแสงดาวประทีปอันแจ่มจ้า
ซ่อนภาพ “สมเด็จพระย่า” อยู่โยงโย

นายอดุล จันทรศักดิ์

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงเป็นพระบรมวงศานุวงศ์พระองค์แรกที่เสด็จทอดพระเนตรกิจการม
ลูกเสือชาวบ้าน นับเป็นพระมหากุณาธิคุณแก่เหล่าลูกเสือชาวบ้านอย่างหาที่สุดมิได้ และนับเป็นนิमितหมายอันเป็น
มิ่งมงคลที่ดียิ่งต่อกิจการลูกเสือชาวบ้าน

* ราชสดุดี สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี รัฐบาลในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จัดพิมพ์ทูลเกล้าฯ
ถวายสนองพระมหากุณาธิคุณในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ณ พระเมรุมาศ
ท้องสนามหลวง วันอังคารที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๔

แดดใสในวันหนาว
คือแสงจาก “พระศรี
ชายแดนถึงดงดิบ
พระราชทานให้
ไปรับรู้ทุกซอเรียน
เป็นไฟอันช่วงดาน
ราวแต่มีพระเมตตา
เหน็บหนาวก็อุ่นใน
รู้ค่าความห่วงใย
จึงจรรง “พระศรีรา”
ทุกถ้อยคือบันทึกร
ทุกคำกวีโย
ชายแดนจะกันดาร
ชีวิตจะขาดขวัญ

ก็เบิกราวนาลี
นครินทร์” ที่เรื่องโร
ก็หยาดทิพย์แห่งน้ำพระทัย
ชโลมขวัญแล้งกันดาร
ไปอาทรด้วยหยาดธาร
ให้สว่างสวยไสว
ห่มแนวป่าทั้งพฤษไพร
หัวใจรักเปี่ยมภักดี
รู้การให้ที่ทรงมี
อยู่จำหลักช่วงเวลาสมัย
ความรู้สึกในหัวใจ
ก็เกินเขียนได้ครบครัน
ด้วยร้าวรานเป็นนิรันดร
เมื่อขาดมิ่งพระชนนี

นายอดุล จันทรศักดิ์

พลตำรวจโท สมควร หริกุล (๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๐) ได้บันทึกไว้ว่า “กระผมจำได้ว่า สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้เสด็จฯ สูชนบทเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ ครั้งแรกทรงประทับแรมที่พระตำหนัก
ภูพิงคราชนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ หลังจากเสด็จฯ นิวัตกลับสู่พระนครแล้ว ต่อมาเมื่อ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๐๗ ได้
เสด็จฯ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประทับแรมที่ภูกระดึง จังหวัดเลย และเมื่อ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๐๗ เสด็จฯ เยี่ยม
กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๔ ค่ายเสนียรมยุทธ อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี (ปัจจุบันคือ กองกำกับ
การตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๔) ขณะนั้นข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งเป็นผู้กำกับการมียศเป็นพันตำรวจตรีเท่านั้น ใน
วันที่รับเสด็จ เป็นเวลาช่วงบ่าย หลังจากถวายรายงานตัวเสร็จเรียบร้อยแล้วก็กราบบังคมทูลเชิญ เสด็จฯ บน
ท้องประชุมใหญ่ของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๔ เพื่อบรรยายสรุปถวายถึงสถานการณ์ของชาติ
บ้านเมืองหลังจากปราบขบถสามัคคีธรรม เสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็มีข่าวการเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างผิดปกติ
มีคนแปลกหน้าแสดงตัว และมีข่าวลือต่างๆ ที่กระทบต่อความมั่นคง ของชาติซึ่งต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ การ
ประสานงานกับส่วนราชการต่างๆ อย่างใกล้ชิด ด้านสถานภาพของหน่วย มีปัญหาในด้านการบริหารในหลายๆ ด้าน

* ราชสดุดี สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี รัฐบาลในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จัดพิมพ์ทูลเกล้าฯ
ถวายสนองพระมหากุณาธิคุณในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ณ พระเมรุมาศ
ท้องสนามหลวง วันอังคารที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๔

เช่น กำลังพล อาวุธยุทโธปกรณ์ เครื่องมือสื่อสาร ยานพาหนะ ด้านงบประมาณ ขาดแคลนทั้งเบียดเบียน ค่าเช่าที่พัก ค่าพาหนะเดินทาง ปัญหาดังกล่าวเกิดติดต่อกันมาตลอดระยะเวลายาวนานถึง ๗ ปีแล้ว ข้าราชการตำรวจและกองกำลังกึ่งการมีใบเบิกทางของรถไฟเพียง ๒ ใบ คือ ของชั้นสัญญาบัตร และของชั้นประทวนคนละ ๑ ใบ เท่านั้น เบิกอะไรไม่ได้เลย หลังการบรรยายสรุปเรียบร้อยแล้ว สมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนีทรงชักถามปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะด้านสวัสดิการ ด้านความเป็นอยู่รวมทั้งปัญหาต่างๆ ในการดำรงชีวิตอย่างสนพระทัยก่อนเสด็จกลับที่ประทับที่ภูกระดึง

ระหว่างที่ประทับอยู่ที่ภูกระดึงก็ได้จัดแผนการเสด็จฯ เยี่ยมกองร้อย หมวด และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยเฉพาะในถิ่นทุรกันดารที่ยากต่อการเข้าถึงเป็นอันดับแรก การวางแผนเตรียมการเสด็จฯ ตำรวจตระเวนชายแดนได้ประสานกับท่านราชเลขาธิการในพระองค์ และผู้ใหญ่ในขบวนเสด็จฯ ในทุกพื้นที่ ได้เชิญชวนให้ข้าราชการตำรวจทุกหน่วย ข้าราชการพลเรือนทุกฝ่าย พ่อค้า ประชาชน ในท้องถิ่นใกล้เคียงให้มีโอกาสร่วมรับเสด็จฯ และเข้าเฝ้าฯ อย่างใกล้ชิด ระหว่างเสด็จฯ เยี่ยมได้ทรงสังเกตเห็นการแต่งกาย สีหน้า สุขภาพ ทำทาง การแสดงออกของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่างๆ โดยเฉพาะตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในถิ่นทุรกันดาร ส่วนด้านประชาชนนั้น ได้ทรงพบเห็นถึงความเดือดร้อน ความยากจน ความขาดแคลนปัจจัยในการดำรงชีวิต ความปลอดภัยในชีวิตร่างกายทรัพย์สิน สุขภาพอนามัย ร่างกาย และจิตใจ ขาดความรู้ มีความเสียหาย โรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน มีชีวิตอยู่กับธรรมชาติแท้ๆ

ก่อนที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ จะเริ่มการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านรุ่นแรกเมื่อ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้เริ่มศึกษาหาข้อมูลเชิงวิเคราะห์ แล้วเริ่มวางแผนการดำเนินงาน ได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการลูกเสือจากศึกษาพิเศษและศึกษาธิการเขต ๙ กับเพื่อนข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนบางท่านที่ปฏิบัติงานร่วมกัน โดยเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้ฝึกหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือให้กับตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อเป็นวิทยากร และทดลองฝึกหลักสูตรต่างๆ โดยใช้วิธีการของลูกเสือ

ในการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านชายแดนได้ขยายผลจากพื้นที่ชายแดนด้านจังหวัดเลยไปจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดชั้นในอีก ๒ จังหวัด คือ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดสกลนคร อันดับต่อมาได้ขยายไปสู่จังหวัดร้อยเอ็ด ในการฝึกขยายผลไปสู่จังหวัดนครพนมในระยะนั้นเริ่มฝึกที่อำเภอมุกดาหารและอำเภอธาตุพนม โดยเฉพาะรุ่นที่ ๙ ฝึกที่บ้านทรายมูล ตำบลน้ำก่ำ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม สมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี ได้เสด็จฯ ทอดพระเนตรการฝึกเมื่อ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งเป็นวันปิดการอบรมมี พลตรี ยง ณ นคร ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม รอรับเสด็จฯ อยู่ด้วย ซึ่ง สมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี เป็นพระองค์แรกที่ได้เสด็จฯ ทอดพระเนตรกิจการลูกเสือชาวบ้าน ทรงสนพระทัยวิธีการ และรับสั่งพระราชทานกำลังใจแก่วิทยากร และผู้ปฏิบัติงานทุกคนให้พยายามดำเนินงาน ด้วยความรอบคอบ ปรับปรุงแก้ไขให้ประชาชน ได้รับประโยชน์ในการฝึกอบรม โดยเฉพาะด้านความเป็นอยู่ และอาชีพของเขา จากพระราชกระแสมีผลให้วิทยากรทุกคนมีความซาบซึ้งมีกำลังใจ มุมานะทำงานกัน อย่างเข้มแข็งยิ่งขึ้น"

สมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี
เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านเป็นครั้งแรก (รุ่นที่ ๙)
ณ บ้านทรายมูล ต.น้ำก่ำ อ.ธาตุพนม จ.นครพนม เมื่อ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

เหตุการณ์ในวันที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรกิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นพระองค์แรก และครั้งแรกนั้นประทับอยู่ในความทรงจำของเหล่าลูกเสือชาวบ้านอย่างมีนัย

ย้อนเหตุการณ์อันเป็นนิมิตหมายมงคลที่สูงยิ่ง เมื่อกลางเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๔ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎร และทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประทับแรมที่บ้านพักบริเวณโครงการชลประทานเขื่อนน้ำอูน จังหวัดสกลนคร ขณะนั้น พันตำรวจโท สมควร หริกุล ได้นำกำลังตำรวจตระเวนชายแดนไปถวายความปลอดภัย และได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลถวายรายงานกิจการลูกเสือชาวบ้าน หลังจากการฝึกผ่านไปแล้ว ๔ รุ่น กำลังเปิดอบรม รุ่นที่ ๙ ณ ฐานปฏิบัติการหมวดตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๑๙ บ้านทรายมูล ตำบลน้ำก่ำ อำเภอธาดุพนม จังหวัดนครพนม ระหว่างวันที่ ๒๔-๒๕ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔ มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม ๑๘๙ คน สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีจึงทรงมีพระราชประสงค์จะเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตร การฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน รุ่นที่ ๙ นี้ ในวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ยังความปลาบปลื้มต่อเหล่าลูกเสือชาวบ้านเป็นล้นพ้น

การเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรกิจกรรมลูกเสือชาวบ้าน ในวันที่ปิดการอบรมลูกเสือชาวบ้าน รุ่นที่ ๙ ครั้งนั้น พลตรี ริง ณ นคร ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม ได้นำคณะทูลเกล้าฯ ถวายเงินเพื่อใช้ในกิจการลูกเสือชาวบ้าน นายทหารชั้นผู้ใหญ่ที่ติดตามเสด็จพระราชดำเนิน ได้แก่ พลโท ไพยม พูลรัตน์ แม่ทัพภาคที่ ๒ และพลตรี เปรม ดิณสุลานนท์ รองแม่ทัพภาคที่ ๒

ขณะนั้นสถานการณ์ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนหลายจังหวัด มีการเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย เพราะสภาพพื้นที่เอื้ออำนวยมีภูเขาสูง มีลักษณะคล้ายตัวแอลเล็กเป็นพื้นที่หลบซ่อนเพื่อดำเนินการทางการเมือง และการทหาร บริเวณเทือกเขาภูพานยังมีสภาพป่าราบที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติมาก พรรคคอมมิวนิสต์ฯ จึงเข้าไปจัดตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดที่จังหวัดสกลนคร ขยายอิทธิพลเข้าไปจังหวัดนครพนม ซึ่งอยู่แนวชายแดนไทย - ลาว ติดกับแม่น้ำโขง มีการลำเลียงขนย้ายอาวุธสงคราม และบุคคลจากต่างชาติ ข้ามฝั่งแม่น้ำโขงมาสนับสนุนกองกำลังพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย

พลตำรวจตรี สุทิน เขียวรัตน์^(๑) (สัมภาระณ์ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๔) เล่าว่า “ตอนนั้น ผมเป็นผู้บังคับหมวดตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๒๐ กองร้อย ๑ ตำรวจตระเวนชายแดน กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๔ (กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๔ ในปัจจุบัน) พันตำรวจเอก สมควร หริกุล ผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๔ (ยศและตำแหน่งในขณะนั้น) จึงส่งกำลังไปตั้งฐานปฏิบัติการเพื่อสกัดกั้นตามแนวชายแดนมีหมวดตระเวนชายแดนที่ ๔๑๕ ตั้งอยู่บ้านหมื่นหยอน อำเภอธาดุพนม จังหวัดนครพนม หมวดตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๑๙ ตั้งอยู่บ้านทรายมูล อำเภอธาดุพนม จังหวัดนครพนม หมวดตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๑๗ ตั้งอยู่อำเภอมุกดาหาร จังหวัดนครพนม

(๑) พลตำรวจตรี สุทิน เขียวรัตน์ อดีตผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๔, รองผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๒, รองผู้บังคับการอำนวยการตำรวจตระเวนชายแดน, ผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๒, รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๓, ๔ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รองผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

หมวดตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๒๐ ตั้งอยู่บ้านโพธิ์ไทร กิ่งอำเภอคอนสาร จังหวัดนครพนม ในช่วงนั้น พันตำรวจเอก สมควร หริกุล นำกำลังดำเนินการขยายผลการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านเข้าสู่จังหวัดนครพนม อำเภอมุกดาหาร อำเภอธาดุพนม อำเภอนาแก อำเภอปลาปาก ซึ่งล้วนเป็นพื้นที่ที่ประชาชนตกอยู่ภายในอิทธิพลของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ พวกเขาต้องใช้วิธีการหลายอย่างเพื่อให้เข้าถึงจิตใจประชาชน เมื่อชุดปฏิบัติการส่วนหน้ารวบรวมประชาชนได้ส่วนหนึ่งก็จะรายงานให้ผู้กำกับฯ ทราบ เพื่อเปิดการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน สถานที่ฝึกอบรมจะเป็นที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน หรือฐานปฏิบัติการตำรวจตระเวนชายแดนเป็นหลักเพราะต้องมีชุดคุ้มกันรักษาความปลอดภัยให้กับคณะวิทยากร และลูกเสือชาวบ้านด้วย เพราะผู้ก่อการร้ายพยายามหาวิธีการขัดขวางการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านตลอดเวลา มีอยู่ครั้งหนึ่งขณะจัดกิจกรรมชุมนุมรอบกองไฟอยู่นั้น ผู้ก่อการร้ายโจมตีโดยฉับพลันเป็นเยี่ยงแผ่นดินที่ชุมนุม แล้วประกาศให้หยุดการฝึกอบรม และจะจับตัววิทยากรที่เป็นตำรวจตระเวนชายแดน แต่ลูกเสือชาวบ้านไม่ยอมสลายตัว นอนหมอบรอบล้อมวิทยากรไว้ทุกด้าน วิทยากรได้วิทยุแจ้งกองร้อยที่ ๑ ส่งกำลังมาช่วยเหลือผู้ก่อการร้ายจึงล่าถอยไป และสามารถฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านได้อีกหลายรุ่น ทำให้พื้นที่จังหวัดนครพนมเข้าสู่ภาวะปกติเกิดขึ้นตั้งแต่วันนี้”

พันตำรวจโท สันติ ผิงมา^(๒) เล่าว่า “เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔ พันตำรวจเอกสมควร หริกุล ผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๔ ส่งการให้ผมและเพื่อนอีกสองคนคือ ลิบตำรวจโท รมชัย ศรีจินดา และลิบตำรวจโท สนั่น พลธา พวกผมทั้งสามคนเคยอยู่หมวดเคลื่อนที่เร็วมาก่อนได้รับคัดเลือกให้มาทำหน้าที่ครูฝึก และถูกส่งตัวไปเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ ของลูกเสือ แล้วทำหน้าที่เป็นวิทยากรฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านด้วย หลายพื้นที่ที่ไม่ทำงานล้วนเป็นพื้นที่อันตรายเสี่ยงภัย เพราะมีการเคลื่อนไหวของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ เมื่อได้รับคำสั่ง พวกผมจะเบิกอาวุธปืนพก ๔๕ คัดตัวคนละกระบอกเพื่อไว้ป้องกันตัวในยามคับขัน สิ่งที่น่าคิดตัวไปมีเสบียงอาหาร (ปลาไร่ ปลาเค็ม พริกแห้ง) ขนมลูกอม และอุปกรณ์ดนตรีมีกลอง ฉิ่ง ฉาบ พันตำรวจเอก สมควรฯ ให้เฮลิคอปเตอร์ไปส่งเพราะไม่มีเส้นทางคมนาคม พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ขณะนั้นพื้นที่ที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ และมีเหตุการณ์ข่มขู่ยังตำรวจ ทหาร บ่อยครั้งที่สุดคือ พื้นที่อำเภอนาแก และอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม เมื่อได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาพวกเขาเราสามคน เตรียมพร้อมเดินทางเข้าพื้นที่ ครั้งนี้มีชุดรักษาความปลอดภัยจากหมวดเคลื่อนที่เร็ว ๔๕๓ ไปด้วย ๑ หมู่ วันแรกๆ ชาวบ้านไม่ยอมพูดด้วย และจะหลบหน้าเดินสวนทางกันจะหันหลังให้

(๒) พันตำรวจโท สันติ ผิงมา อดีตผู้บังคับกองร้อย ๓ กองกำกับการ ๔ กองบังคับการฝึกพิเศษ “ค่ายเส็นย์รมยุทธ” ลาออกจากราชการ เมื่อ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๔

พระมหากษัตริย์คุณ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เมื่อ พลตำรวจตรี เจริญฤทธิ์ จำรัสโรมรัน ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน)^(๑) ได้ไปปฏิบัติหน้าที่ นายตำรวจราชสำนักเวรถวายความปลอดภัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ ก็ได้กราบบังคมทูล รายงานสรุปผลการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านตั้งแต่วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๒๖ ที่ท่านได้ไปประสบมาด้วยตนเอง ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อทรงทราบ คาดว่าคงจะตรงกับที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้ทรงเล่าถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก่อนแล้ว

ต่อมา พลตำรวจตรี เจริญฤทธิ์ จำรัสโรมรัน ได้แจ้งให้พันตำรวจเอก สมควร หริกุล ทราบว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วย สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ จะเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรกิจการ ลูกเสือชาวบ้าน ที่กองกักขังการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๔ ค่ายเสนีร์ณยุทธ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็น การทราบล่วงหน้าของ พันตำรวจเอก สมควร หริกุล เพียง ๓ วันเท่านั้น

วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๑๕ เวลาประมาณ ๑๔.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วย สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรกิจการลูกเสือชาวบ้าน ณ กองกักขังการ ตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๔ ค่ายเสนีร์ณยุทธ จังหวัดอุดรธานี ทั้งสองพระองค์ได้ประทับ ณ อาคาร ห้องประชุมหลังเก่าที่ดัดแปลงมาจากอาคารจอรถยนต์ ด้านข้างอาคารที่ทำการ กองกักขังการหลังเดิม (ปัจจุบัน คือห้องประชุม ตรีศกวิบูลย์) โดย พันตำรวจเอก สมควร หริกุล ได้นั่งพับเพียบกับพื้น เพื่อกราบบังคมทูล ถึงการดำเนินการฝึกอบรม และการดำเนินกิจการของลูกเสือชาวบ้านถวายตลอดเวลา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯโดยรถยนต์พระที่นั่ง ถึงค่ายเสนีร์ณยุทธ พ.ต.อ.สมควร หริกุล กราบบังคมทูลรายงาน

สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ทรงรับช็อคโกแลตจาก พ.ญ.สุภา หริกุล

พ.ต.อ.สมควร หริกุล กราบบังคมทูลรายงาน กิจการกรมของลูกเสือชาวบ้าน

ทรงมีพระราชปฏิสันถารกับ ร.ต.อ.ชาญยุทธ ศรีเวียง และคณะวิทยากรลูกเสือชาวบ้าน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระราชหฤทัยกิจการลูกเสือชาวบ้าน ทรงมีพระราชกระแสให้ นายสมเกียรติ พรหมสาขา ณ สกลนคร พล.ต.ต.เจริญฤทธิ์ จำรัสโรมรัน และ พ.ต.อ.สมควร หริกุล ช่วยกันขยายกิจการลูกเสือชาวบ้าน

ในการเสด็จพระราชดำเนินครั้งนั้นมีผู้ตามเสด็จ ประกอบด้วย นายพ่วง สุวรรณรัฐ ปลัดกระทรวงมหาดไทย นายเจริญ ปานทอง ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี พลตำรวจโท จำรัส มังคลารัตน์ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจภูธร รวมทั้งข้าราชการทหาร ตำรวจ พลเรือน พ่อค้า ประชาชนจำนวนมากตลอดทั้งคณะวิทยากรลูกเสือชาวบ้านจากจังหวัดหนองคาย เลย อุดรธานี ขอนแก่น ชัยภูมิ สกลนคร นครพนม มหาสารคาม ร้อยเอ็ด รวมแล้วประมาณ ๕๐๐ คน ได้มาเฝ้ารับเสด็จ โดยให้ลูกเสือชาวบ้าน รุ่นที่ ๔ ซึ่งฝึกที่บ้านห้วยสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำนวน ๓๖๗ คน เข้าแถวรับเสด็จ มีนายสมเกียรติ พรหมสาขา ณ สกลนคร ผู้อำนวยการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ได้สั่งแถวลูกเสือชาวบ้านถวายความเคารพแล้วถวายรายงาน เสร็จแล้วกล่าวคำปฏิญาณตนว่า

ด้วยเกียรติของข้า ข้าสัญญาว่า

- ข้อ ๑ ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- ข้อ ๒ ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ
- ข้อ ๓ ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ

(๑) ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ พ.ศ. ๒๕๐๓ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนถูกปรับให้เป็นส่วนหนึ่งของกองบัญชาการตำรวจภูธร เรียกว่า กองบัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน) จนถึง ๒๕ เมษายน ๒๕๑๕ จึงกลับมาเป็นกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน